

ELS BÉNS CULTURALS D'INTERÈS NACIONAL GIRONINS I LA LLEI DE PATRIMONI

## La demarcació de Girona té protegits 88 conjunts, monuments o jardins històrics

Un total de 79 expedients de declaració han prescrit

DANI CHICANO / Girona  
● A les comarques gironines hi ha un total de 88 monuments, conjunts o jardins històrics que han estat declarats béns culturals d'interès nacional. Segons el cens

del Departament de Cultura, però, hi ha un total de 79 expedients de declaració que han prescrit, tot i que encara no han caducat i es poden reactivar si alguna de les parts hi està interessada.

Les comarques gironines són de les que més riquesa patrimonial posseeixen del país. A les 88 declaracions de conjunts, monuments o jardins històrics —especificats en el gràfic de la pàgina següent—, s'hi han d'afegir un total de 453 castells, fortificacions o vestigis d'aquests, que van passar a tenir una protecció equivalent a la d'un Bé Cultural d'Interès Nacional (BCIN) gràcies a un decret de l'any 1949 promulgat pel Ministerio de Educación Nacional franquista. Aquest decret disposava que «tots els castells d'Espanya [sic], sigui quin sigui el seu estat de

ruïna, queden sota la protecció de l'Estat, que ha d'impedir qualsevol intervenció que n'alteri el caràcter o pugui provocar la seva destrucció». El decret apel·lava, fins i tot, a la defensa dels «valors espirituals de la nostra raça [sic]», com a argument per a la preservació de les construccions militars, aleshores sotmeses a processos d'espoliació. Els responsables de les delegacions de belles arts de cada «província» havien d'elaborar un cens de totes les edificacions fortificades del seu territori. A les comarques gironines, l'encarregat va ser Miquel Oli-

va i Prat, un home de gran iniciativa al qual els experts reconeixen una gran exhaustivitat en l'elaboració de la llista que ha permès la protecció d'un nombre ingent de restes d'aquesta mena.

### Resolucions inexistents

Segons el cens de la direcció general de Patrimoni de la Generalitat, consultable a internet, a les comarques gironines hi ha 79 expedients de declaració incoats d'altres monuments, conjunts o jardins. Els 79 expedients, entre els quals hi ha un gran nombre d'esglésies romàniques, han prescrit, perquè ja han pas-



El pont medieval sobre el Llierca té un expedient de declaració obert, però ha prescrit. / J. CASAS

sat divuit mesos des de la incoació, que és el termini que marca la llei de patrimoni per resoldre'ls. Que hagin prescrit, però, no vol dir que hagin caducat, és a dir, els expedients estan en una mena de llimbs legal, ja que es poden reactivar a petició del titular del bé o de la mateixa administració. Les comarques gironines més riques pel que fa a patrimoni són l'Alt Empordà (126) i el Baix Empordà (129), seguides del

Gironès (78) i la Garrotxa (55). Pel que fa a l'aspecte arquitectònic, una de les mancances en matèria de protecció són les construccions fetes seguint la tècnica de la pedra seca, de les quals ni tan sols hi ha un catàleg. La llei del patrimoni cultural català, promulgada el setembre del 1993, és considerada una llei molt bona pels experts, tot i que coincideixen que, des del punt de vista arquitectònic, cal reglamentar-

la, ja que l'absència d'aquest reglament permet un gran marge per a la interpretació, de manera que es pot fer una lectura laxa o restrictiva sense seguir criteris estrictament tècnics. Això ha causat més d'un problema a la comissió de Patrimoni de Girona i a la direcció general de Patrimoni, i ha donat peu, al llarg del temps, a decisions en què les pressions polítiques han tingut més pes que qüestions tècniques.

Jacinto Saiz. EXSECRETARI DE LA COMISSIÓ DE PATRIMONI DE GIRONA

## «La llei de patrimoni s'ha de reglamentar»

Mestre, graduat social, professor d'educació física i funcionari del Departament de Cultura, ha estat secretari de la comissió de patrimoni des que es va crear i coneix molt a fons la llei, el funcionament de la comissió i els assumptes que s'hi han tractat. S'ha jubilat recentment

DANI CHICANO / Girona  
● Va arribar a Girona fa 44 anys i va ser funcionari, primer, de la delegació de Belles Arts; després, de la delegació del Ministeri de Cultura a Girona, i, més tard, dels serveis territorials de Cultura de la Generalitat. Va veure néixer la llei del patrimoni del 1993, que coneix i domina a la perfecció i, fins al març, era l'únic secretari que havia tingut mai la comissió de Patrimoni Cultural de Girona.

—Quina valoració en fa, de l'actual llei del patrimoni de Catalunya?

—«És una llei molt bona, que ha estat extraordinària per a Catalunya, tot i que té llacunes, perquè no ha tingut un desenvolupament reglamentari. El problema de les lleis no són les lleis en si mateixes, que són sempre conjunturals, sinó que s'han de reglamentar.

El vessant arquitectònic de la llei de patrimoni no està reglamentat, mentre que el vessant arqueològic té una reglamentació exemplar.»

—Per què és tan important el reglament?

—«Desenvolupa i elimina els conceptes jurídics indeterminats, dels quals està plena.»

—Què ho fa que la comissió de Patrimoni de Girona sigui, a vegades, polèmica?

—«Girona és la demarcació catalana amb més patrimoni, amb una gran riquesa medieval, i les reunions de la comissió són de les més problemàtiques, però pels mateixos motius també és una comissió capdavantera a Catalunya i a vegades ha servit de punt de referència. A Girona també som capdavanter en la declaració de béns d'interès local, béns catalogats, gràcies a la tas-

ca ingent dels ajuntaments i dels mateixos serveis territorials.»

—D'on van venir els problemes amb el xalet Tarrús?

—«Si la catalogació com a bé cultural d'interès local s'hagués fet al mateix temps d'aprovar el pla d'ordenació municipal, en què es defineixen les línies d'actuació globals i s'estableix un sostre constructiu, no hi hauria hagut problemes. Si es fa a posteriori, n'hi haurà, perquè s'ha de tenir en compte que una declaració té una afectació im-

portant de totes les propietats, dels drets hipotecaris, implica suspensió de llicències, etc...»

—Aleshores,

res, va ser una decisió política, com la de permetre urbanitzar el sector dels horts de Peratallada?

—«Els legisladors no van arribar a preveure una circumstància com la del xalet Tarrús. L'Ajuntament va voler catalogar el que valia la pena, però no va tenir sort. La comissió és eminentment tècnica i no política, però també cal pensar que les seves decisions creen precedents i marcs de referència, en aquest cas per als municipis que decideixin fer catalogacions.»

—Peratallada també va ser un tema estel·lar...

—«El respecte a la competència de l'altre i la reglamentació serviria per

evitar molts dels problemes que s'hi tenen, així com l'elaboració d'un pla especial per part de l'Ajuntament. També hauria d'adequar el seu pla especial a la llei actual Besalú, per exemple.»

—A quin nivell són les pressions que han de suportar la comissió i els ajuntaments?

—«Hi ha pressions, s'ha de dir que algunes són lícites, per part dels interessats, i hi ha ajuntaments que en suporten de molt fortes. Cadaqués era i és un municipi que suporta fortes pressions urbanístiques, però les coses s'han anat resolent i el consistori, que al principi era reticent a fer-lo, ha elaborat un pla especial que potser deixa alguna cosa penjada amb pressions de gent, diguem-ho així, influent, però que ha estat exemplar, fins i tot és millor que el pla especial de Girona.»



ELS BÉNS CULTURALS D'INTERÈS NACIONAL GIRONINS I LA LLEI DE PATRIMONI

BÉNS CULTURALS D'INTERÈS NACIONAL A LES COMARQUES GIRONINES

BÉ DECLARAT	PROTECCIÓ			Entorn	PROPIETAT			ESTAT DE CONSERVACIÓ			
	Classificació				Generalitat	Altres admin.	Privada	Església	Bo	Regular	Deficient
	Monument	Conjunt	Jardí								
<b>AGULLANA</b>											
• Església de Santa Maria	•			•			•	•			
<b>BANYOLES</b>											
• Monestir de Sant Esteve	•						•	•			
• Pesqueres i Passeigs de Banyoles		•									
• Plaça Major		•									
<b>BEGUR</b>											
• Torres de la Vila	•						•	•			
<b>BELLCAIRE</b>											
• Castell Palau Comtal	•						•	•			
<b>BESALÚ</b>											
• Besalú		•	•								
• Església de Sant Pere	•						•	•			
• Església de Sant Vicenç	•						•	•		•	
• Església de Santa Maria	•						•	•		•	
• Pont Medieval	•						•	•			
<b>BEUDA</b>											
• Sant Sepulcre de Palera	•						•	•		•	
<b>LA BISBAL</b>											
• Castell Palau	•						•	•			
<b>BLANES</b>											
• Jardí Botànic Mar i Murtra			•								
<b>BREDA</b>											
• Breda		•									
<b>CADAQUÉS</b>											
• Cadaqués	•	•	•								
• Casa Salvador Dalí de Portlligat	•		•				•	•			
<b>CALDES</b>											
• Banys Romans	•						•	•		•	
<b>CAMPRODON</b>											
• Església de Sant Cristòfol de Beget	•						•	•		•	
• Monestir de Sant Pere	•						•	•		•	
• Pont Nou	•						•	•			
<b>CASTELLÓ D'EMPÚRIES</b>											
• Església de Santa Maria	•						•	•		•	
<b>CASTELL-PLATJA D'ARO</b>											
• Castell d'Aro		•	•								
• S'Agaró		•	•								
<b>CELRÀ</b>											
• Castell Torre Desvern o Desbac	•						•	•		•	
<b>CERVIÀ</b>											
• Can Santamaria de Raset	•						•	•			
• Monestir de Santa Maria	•						•	•			
<b>CRUÏLLES</b>											
• Església de Sant Miquel de Cruïlles	•						•	•		•	
<b>L'ESCALA</b>											
• Alfolí de la Sal	•		•				•	•		•	
• Cementiri Vell	•		•				•	•		•	
• Sant Martí d'Empúries		•	•								
<b>FORALLAC</b>											
• Castell de Vulpellac	•						•	•			
• Església del Castell de Vulpellac	•						•	•			
• Peratallada		•	•								
<b>GIRONA</b>											
• Antic Palau Caramany	•						•	•		•	
• Banys Àrabs	•						•	•		•	
• Casa Agullana	•						•	•		•	
• Casa Teixidor/Casa de la Punxa	•						•	•		•	
• Catedral de Santa Maria	•						•	•		•	
• Convent de Sant Domènec	•						•	•		•	
• Convent de Sant Josep	•						•	•		•	
• Església de Sant Feliu	•						•	•		•	
• Església de Sant Nicolau	•						•	•		•	
• Girona	•						•	•		•	
• La Fontana d'Or	•						•	•		•	
• La Pia Almoina	•						•	•		•	
• Monestir de Sant Daniel	•						•	•		•	
• Monestir de Sant Pere de Galligants	•						•	•		•	



Catedral de Girona



Cadaqués



Castell de la Bisbal



Sant Martí d'Empúries

**DECRET DE PROTECCIÓ DE CASTELLS (5-5-1949)\***

**LA SELVA**  
Nombre BCIN: 45  
Castells o fortificacions: 36

**RIPOLLÈS**  
Nombre BCIN: 44  
Castells o fortificacions: 36

**PLA DE L'ESTANY**  
Nombre BCIN: 35  
Castells o fortificacions: 31

**GIRONÈS**  
Nombre BCIN: 78  
Castells o fortificacions: 57

**GARROTXA**  
Nombre BCIN: 55  
Castells o fortificacions: 40

**CERDANYA**  
Nombre BCIN: 31  
Castells o fortificacions: 26

**ALT EMPORDÀ**  
Nombre BCIN: 126  
Castells o fortificacions: 112

**BAIX EMPORDÀ**  
Nombre BCIN: 129  
Castells o fortificacions: 115

**TOTAL**  
Nombre BCIN: 543  
Castells o fortificacions: 453

Font: Direcció General de Patrimoni del Departament de Cultura de la Generalitat.  
(\* Els castells o fortificacions que es van protegir pel decret del 1949 no estan inclosos en el llistat de béns culturals d'interès nacional, tot i que tenen el mateix grau de protecció.

BÉ DECLARAT	PROTECCIÓ			Entorn	PROPIETAT			ESTAT DE CONSERVACIÓ			
	Classificació				Generalitat	Altres admin.	Privada	Església	Bo	Regular	Deficient
	Monument	Conjunt	Jardí								
<b>GIRONA</b>											
• Parc de la Devesa											
• Restes del convent de Sant Francesc d'Assís	•						•	•			
<b>HOSTALRIC</b>											
• Muralla i Castell	•						•	•		•	
<b>LLADÓ</b>											
• Església de Santa Maria	•						•	•		•	
<b>LLAGOSTERA</b>											
• Casa de les Vídues	•						•	•		•	
<b>LLÍVIA</b>											
• Llívia		•									
<b>LLORET DE MAR</b>											
• Jardins de Santa Clotilde			•								
<b>MERANGES</b>											
• Església de Sant Sadurní	•						•	•		•	
<b>MOLLÓ</b>											
• Església de Santa Cecília	•						•	•		•	
<b>OLOT</b>											
• Casa Solà-Morales	•						•	•		•	
• Claustre de l'antic convent del Carme	•						•	•		•	
• Església de Sant Esteve	•						•	•		•	
• Mas Ventós	•						•	•		•	
<b>PALAFRUGELL</b>											
• Port Bo de Calella		•									
• Torre de Can Mario	•						•	•		•	
<b>PALAMÓS</b>											
• Cala s'Alguer		•									
<b>PALAU-SATOR</b>											
• Ermita de Sant Julià de Boada	•						•	•		•	
<b>PALS</b>											
• Pals		•									
<b>PERALADA</b>											
• Claustre de Sant Domènec	•						•	•		•	
<b>PORQUERES</b>											
• Església de Santa Maria	•						•	•		•	
<b>EL PORT DE LA SELVA</b>											
• Església de Santa Helena de Rodes	•						•	•		•	
• Monestir de Sant Pere de Rodes	•						•	•		•	
<b>RABÓS</b>											
• Monestir de Sant Quirze de Colera	•						•	•		•	
<b>RIPOLL</b>											
• Monestir de Santa Maria	•						•	•		•	
<b>ROSES</b>											
• Casa Rozes	•						•	•		•	
• Ciutadella i ruïnes del monestir de Santa Maria	•						•	•		•	
<b>SANT FELIU DE GUÍXOLS</b>											
• Monestir de Sant Feliu	•						•	•		•	
• Nou Casino de la Constància	•						•	•		•	
<b>SANT JOAN DE LES ABADESSES</b>											
• Església de Sant Pol	•						•	•		•	
• Monestir de Sant Joan de les Abadesses	•						•	•		•	
<b>SANT JOAN LES FONTS</b>											
• Casa Juvinyà	•						•	•		•	
• Església de Sant Joan les Fonts	•						•	•		•	
<b>SANT MIQUEL DE FLUVIÀ</b>											
• Església de Sant Miquel de Fluvià	•						•	•		•	
<b>SANTA PAU</b>											
• Santa Pau		•	•								
<b>TOSES</b>											
• Dòrria			•								
<b>TOSSA DE MAR</b>											
• Hospital de Sant Miquel	•						•	•		•	
• Recinte emmurallat	•						•	•		•	
<b>LA VALL D'EN BAS</b>											
• El Mallol		•	•								
• Els Hostalets d'en Bas		•	•								
<b>VILABERTRAN</b>											
• Canònica de Santa Maria de Vilabertran	•						•	•		•	